Sag 61/85

Tamara von Neuhoff von der Ley, gift Urhausen, mod Kommissionen for De europæiske Fællesskaber

»Tjenestemænd — ydelse af udlandstillæg«

Retsmøderapport 2853

Forslag til afgørelse fra generaladvokat G. Federico Mancini, fremsat den 18. marts 1987 2857

Domstolens dom (anden afdeling) af 24. juni 1987 2861

Sammendrag af dom

Tjenestemænd — vederlag — udlandstillæg — formål — begrebet udlændighed (Tjenestemandsvedtægten, bilag VII, art. 4, stk. 1)

Udlandstillægget har til formål at opveje de særlige byrder og ulemper, som ansættelsen ved Fællesskaberne forvolder de tjenestemænd, der af denne grund er tvunget til at skifte bopæl fra det land, hvor de tidligere havde bopæl, til tjenestelandet. Dernæst afhænger begrebet udlændighed af tjenestemandens subjektive forhold, dvs. spørgsmålet om, i hvilket omfang tjenestemanden er integreret i sine nye omgivelser, f. eks. derved at han har bopæl eller udøver sit hovederhverv dér.

RETSMØDERAPPORT
i sag 61/85 *

I — Faktiske omstændigheder

1. Artikel 4, stk. 1, litra a), i bilag VII til tjenestemandsvedtægten har følgende ordlyd:

»1. Der gives et udlandstillæg på 16% af summen af grundlønnen og af de husstandstillæg og børnetilskud, der tilkommer tjenestemanden:

* Processprog: Fransk.

a) den tjenestemand, der

— ikke har eller har haft statsborgerskab i den stat, på hvis område han gør tjeneste, og

— i den femårsperiode, der udløber 6 måneder før hans tiltrædelse af tjenesten, hverken har udøvet sit hovederhverv eller haft bopæl på en varig måde på statens europæiske område. Ved anvendelse af denne bestemmelse ses der bort fra de tilfælde, hvor vedkommende har gjort tjeneste for en anden stat eller en international organisation.«

2. Sagsøgeren, der er tysk statsborger, har været tjenestemand ved Kommissionen (lønklasse LA 7) siden den 16. april 1984. Hun gør tjeneste i Luxembourg. Sagen drejer sig i det væsentlige om, hvorvidt sagsøgeren har haft bopæl eller udøvet sit hovederhverv i storhertugdømmet Luxembourg i perioden 16. november 1978 — 16. november 1983.

3. Sagsøgeren blev født i 1956 i München, hvor hun boede, indtil hendes forældre blev skilt i 1965. Fra da af og indtil juli 1975 boede hun hos sin mor i Luxembourg, hvor hun gik i folkeskole og i gymnasiet. Fra september 1975 til juli 1980 studerede hun oversættelse og tolkning i Innsbruck (Østrig).

4. Sagsøgeren underviste på en kommuneskole i Luxembourg fra september 1980 til februar 1981; i november 1980 blev hun optaget på listen over sagkyndige ved de luxembourgske domstole. Siden februar 1981 har hun arbejdet som oversætter i Luxembourg, først som praktikant ved Kommissionen, siden som freelance-terminolog, indtil hun blev ansat som tjenestemand den 16. april 1984. I den pågældende periode oplyste sagsøgeren i sin freelance-kontrakt med Kommissionen at have adresse i byen Luxembourg. I den ansøgning, hun indgav til Kommissionen i marts 1983, angav hun som postadresse byen Luxembourg og som fast opholdssted sin faste ejendom i München og adressen i Luxembourg. Det er også under sagen oplyst, at sagsøgeren har været tilmeldt folkeregistret i Luxembourg i hele perioden, indtil hun blev ansat ved Kommissionen.

5. I august 1984 fik sagsøgeren meddelelse om, at der ikke ville blive udbetalt hende udlandstillæg. Efter at have indgivet en ansøgning i henhold til vedtægtens artikel 90, stk. 1, om at få udbetalt det nævnte tillæg, og efter at administrationen havde meddelt afslag på hendes ansøgning, indgav hun en klage i henhold til vedtægtens artikel 90, stk. 2; klagen blev afvist ved Kommissionens skrivelse af 13. december 1984.

Det er til prøvelse af denne afgørelse, sagsøgeren har anlagt nærværende sag, der er registreret på Domstolen den 7. marts 1985.

II — Skriftveksling og parternes påstande

Skriftvekslingen er forløbet forskriftsmæssigt. På grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten har Domstolen (anden afdeling) besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisførelse.

Sagsøgeren har nedlagt følgende påstande:

1) sagen antages til realitetsbehandling;

2) der gives sagsøgeren medhold, og følgelig statueres det, at sagsøgeren har ret til udlandstillæg samt bosættelsespenge, dagpenge og flytteudgifter, idet alle de nævnte beløb står i forbindelse med, at sagsøgeren har måttet skifte bopæl;

3) enhver anden afgørelse, navnlig afvisningen af sagsøgerens klage, annulleres, og Kommissionen tilpligtes at afholde sagens omkostninger.

Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

— frifindelse;

— der træffes afgørelse om sagens omkostninger efter de herom gældende regler, idet Kommissionen forbeholder sig sin stilling i enhver henseende.

III — Parternes anbringender og argumenter

Kommissionen har ikke bestridt, at sagen kan antages til realitetsbehandling. Parternes anbringender og argumenter vedrørende sagens realitet kan sammenfattes som følger:

1. *Sagsøgeren* har fremhævet, at det afgørende er, til hvilket sted hun havde et naturligt tilhørsforhold i referenceperioden. Hun var »tvunget« til at tage bopæl i Luxembourg i kraft af en civilretlig dom, hvorved hendes mor tillagdes forældremyndigheden over hende. Hun har anført, at hun blev tilmeldt folkeregistret i Luxembourg, mens hun var umyndig, og at dette ikke er en viljeserklæring om, at Luxembourg er det sted, til hvilket hun har et naturligt tilhørsforhold. Så snart hun blev myndig, orienterede hun sig mod München, hvor hun ejer en fast ejendom, hvor hendes far og bedstefar bor, hvortil hun egentlig er knyttet, og hvor hun havde »bopæl på en varig måde« i den i bestemmelsen forudsatte betydning. Hun har gennemført sine universitetsstudier med udgangspunkt i München og ikke i Luxembourg. Desuden har hun gjort gældende, at den bopælsattest, som de kommunale myndigheder i München har udstedt (vedlagt som bilag til stævningen), viser, at hun i den pågældende periode havde fast adresse i München.

Hun har gjort gældende, at hendes ægteskab i september 1980 med en luxembourgsk statsborger ikke på nogen måde har ændret det sted, til hvilket hun har et naturligt tilhørsforhold, da hendes mand fortsatte sine sprogstudier i Innsbruck til og med efteråret 1982, og at ægtefællerne i det mindste oftest mødtes i München.

Sagsøgeren hævder dog ikke, at hun i den periode fra september 1980, hvor hun arbejdede på freelance-basis, ikke fysisk har opholdt sig i Luxembourg, men hun afviser, at hun i den pågældende periode har haft bopæl på en varig måde i Luxembourg. Hun har anført, at hun kom til byen for at besøge sin mor, som boede dér, men fastholder, at hun i den pågældende periode har haft bopæl på en varig måde i München, hvor hun blev forsørget af sin bedstefar. Hun har desuden anført, at der i henhold til artikel 4, stk. 1, litra a), andet led, ses bort fra spørgsmålet om bopæl på varig måde, såfremt den pågældende tjenestemand har gjort tjeneste for en international organisation.

Hun har gjort gældende, at kun fordi hun bestod en udvælgelsesprøve ved Kommissionen, måtte hun ændre sine »sædvanlige sociale omgivelser« definitivt og uigenkaldeligt. Hun har desuden anført, at hvis hun ikke havde kunnet opnå ansættelse ved Kommissionen, ville hun have gjort, hvad der var muligt for at finde et job på sin fødeegn, hvor hun i øvrigt havde opretholdt sine faglige kontakter.

2. Heroverfor har *Kommissionen* anført, at det afgørende i sagen ikke er sagsøgerens personlige opfattelse med hensyn til den ene eller den anden by (München eller Luxembourg), men hvor hun faktisk havde bopæl.

Ifølge Kommissionen vedrører formuleringen »bopæl på en varig måde« tjenestemandens fysiske tilstedeværelse på den stats område, hvor han har gjort tjeneste i referenceperioden. Efter Kommissionens opfattelse bevirker fravær fra tjenestelandet af nærmere angivne grunde, for eksempel universitetsstuder, principielt ikke en afbrydelse af den »varige bopæl« i tjenestelandet i den i den omtvistede bestemmelse forudsatte betydning.

Kommissionen har understreget, at den periode fra den 16. november 1978 (referenceperiodens begyndelse) til juli 1980, hvor sagsøgeren var fraværende fra Luxembourg på grund af universitetsstudier, udgør en tredjedel af referenceperioden. Ifølge Kommissionen har sagsøgeren i referenceperioden boet (og været fysisk til stede) i Luxembourg i mindst 40 måneder, det vil sige to tredjedele af den nævnte periode. Den tid, sagsøgeren har tilbragt i Luxembourg (40 måneder), er tilstrækkelig til, at sagsøgeren må antages at have haft bopæl på en varig måde i Luxembourg i referenceperioden.

Kommissionen har bestridt, at sagsøgeren boede i München i den periode, hvor hun arbejdede på freelance-basis ved Kommissionen; hertil kommer, at sagsøgeren i sin freelance-kontrakt med Kommissionen oplyste at have adresse i byen Luxembourg. Kommissionen har bemærket, at sagsøgeren ikke udtrykkelig hævder, at hun havde bopæl i München i de pågældende perioder, men at de dokumenter, der skulle oversættes, for det meste blev sendt til hendes adresse i München. Kommissionen har desuden anført, at den bopælsattest, de kommunale myndigheder i München har udstedt, ikke godtgør, at sagsøgeren faktisk har haft bopæl på den pågældende adresse i den i attesten angivne periode. Ligeledes er de omstændigheder, at sagsøgeren var optaget på valglisten, og at hun var registreret i tingbøgerne i München, ikke bevis for, at hun faktisk boede i byen.

Subsidiært har Kommissionen gjort gældende, at uanset hvor lang tid sagsøgeren fysisk har opholdt sig i Luxembourg, kan hun ikke gøre krav på udlandstillæg, da hun ikke er udlænding i egentlig forstand i Luxembourg. Kommissionen har bemærket, at hun har boet i Luxembourg uafbrudt fra 1965 til 1975 (fra hun var 9 år gammel, til hun var 19) og desuden i perioden 1980-1984 (fra hun var 24 til hun var 28 år). Da hun kom tilbage fra Østrig i september 1980, giftede hun sig desuden med en luxembourger og begyndte på det tidspunkt (september 1980) at undervise på en kommuneskole i Luxembourg. Endelig har hun været tilmeldt folkeregistret i Luxembourg i hele perioden, indtil hun blev ansat ved Kommissionen.

T. F. O'Higgins
Refererende dommer